

13.9.2018

Sosiaali- ja terveysministeriö
STM076:00/2018

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoamme otsikossa mainitusta luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle.

Esityksellä on tarkoitus toteuttaa julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2019-2022 päätetyt parannukset eri tulonsiirtoihin ja lisätä vanhempainpäivärahan saajien yhdenvertaisuutta.

Esityksessä ehdotetaan takuueläkkeen määrää korotettavaksi nykyisestä tasosta (775,27 euroa/kk) 784,52 euroon kuukaudessa. Lisäksi työkyvyttömyyseläkkeen lepäämäänjättämisen minimiansaintarajaa ehdotetaan korotettavaksi nykyisestä tasosta (737,45 euroa/kk) takuueläkkeen suuruiseksi. Edelleen nuoren kuntoutusrahan ja ammatillisessa kuntoutuksessa olevan kuntoutusrahan vähimmäismäärä ehdotetaan korotettavaksi siten, että ne säilyvät jatkossakin takuueläkkeen tasoisina. Em. muutosten kustannusarvion mukaan ne lisäävät julkisen talouden menoja n. 10 miljoonalla eurolla.

Sairausvakuutuslain mukaisia vähimmäismääräisiä päivärahoja ehdotetaan korotettavaksi nykyisestä tasosta (24,64 euroa/pv; 616 euroa/kk) työmarkkinatuen tasolle eli 27,86 euroon päivässä (696,50 euroa/kk). Korotus koskisi myös vähimmäismääräistä kuntoutusrahaa. Vähimmäismäärien korottamisen tarkoituksena on eriarvoisuuden vähentäminen ja ensisijaisen etuusjärjestelmän painottaminen. Vähimmäismääräisten päivärahojen korottaminen lisää valtion menoja yhteensä 18,9 miljoonalla eurolla. Sairausvakuutusmaksuilla rahoitettava osuus etuuksista pienenee 9,7 miljoonalla eurolla.

Esityksessä edelleen ehdotetaan, että sairausvakuutuslain mukaisten lääkekorvausten vuosiomavastuuta alennettaisiin 605,13 eurosta 572 euroon. Omavastuusuuden alentaminen lisää sairausvakuutuksen sairaanhoitovakuutuksen menoja yhteensä 11 miljoonalla eurolla, josta valtion osuus on 5 miljoonaa.

Lisäksi väliaikaista lakimuutosta sairaanhoitokorvausten maksamisesta julkisissa tiloissa annetusta yksityisestä terveydenhuollon palvelusta jatkettaiisiin vuoden 2022 loppuun.

Sairausvakuutuslain mukaisiin vanhempainpäivärahoihin esitetään muutoksia lapsiperheiden aseman parantamiseksi. Adoptiovanhempien vanhempainrahakautta ehdotetaan pidennettäväksi. Lisäksi ehdotetaan, että kaikilla lapsen oman perheen ulkopuolelta adoptoivilla olisi oikeus vanhempainrahaan. Isyysraha ehdotetaan myönnettäväksi jatkossa monikko-

perheiden isille pidennettynä ja lapsesta yksin huolehtivalle äidille tulisi oikeus vanhempainrahakauden pidennykseen. Lisäksi laissa täsmennettäisiin, ettei kunnallisen luottamustoimen hoitamista pidettäisi vanhempainpäivärahan maksamiseen vaikuttavana ansiotyönä, kuten nykyisin tehdään. Vanhempainpäivärahojen ehdotettujen muutosten arvioidaan lisäävän sairausvakuutuksen kustannuksia n. 5 miljoonan euron verran, josta vakuutusmaksuilla rahoitetaan n. 4,5 miljoonaa euroa.

Esitys liittyy vuoden 2019 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu annettavaksi sen yhteydessä. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2019 pois lukien vanhempainpäivärahoja koskevat muutokset, jotka tulevat voimaan 1.4.2019.

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhdessä Kansaneläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen kanssa. Esityksestä on kuultu keskeisiä työmarkkinaosapuolia Suomen Yrittäjät mukaan lukien.

Lausuntomme esityksistä

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua esityksestä ja toteaa lausuntoaan seuraavaa.

Pidämme esityksen tavoitteita vähentää eriarvoisuutta ja parantaa erityisesti erilaisten lapsiperheiden asemaa kannatettavina. Esitysten kustannusvaikutukset ovat maltilliset eikä työnantajille ja yrittäjille aiheudu ehdotetuista muutoksista merkittäviä lisäkustannuksia. Em. seikat huomioon ottaen pidämme esitettyjä muutoksia kannatettavina.

Takuueläkkeen ja vähimmäispäivärahojen korottaminen tulee kuitenkin entisestäänkin heikentämään yrittäjien halukkuutta pitää YEL-työtulonsa pakollisen vakuuttamisen alarajaa korkeammalla tasolla. Muutosten seurauksena yrittäjän päivärahojen taso pysyy vakiona alarajalta n. 12 000 vuosityötuloon asti. Takuueläkkeen osalta sitä korkeamman työeläketurvan kartuttaminen alkaa vasta yli 20 000 vuosityötulolla. Yrittäjän pakollisen eläkevakuuttamisen alarajan nostaminen tuntuu muutosten jälkeen jopa aiempaa perustellummalta ratkaisulta.

Kunnioitavasti

Suomen Yrittäjät

Janne Makkula

työmarkkinajohtaja

Harri Hellstén

työmarkkina-asioiden päällikkö